

OPINIE

exprimată de către membrii-procurori ai Consiliului Superior al Procurorilor aferent proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor*) (nr.149/MJ/2023), remis pentru reavizare.

Membrii-procurori ai Consiliului Superior al Procurorilor au analizat, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor*) (nr.149/MJ/2023) și exprimăm *infra* unele considerații aferent acestui subiect.

Având în vedere termenul extrem de scurt stabilit pentru prezentarea poziției instituționale aferente proiectului în speță, menționăm că este imposibilă obiectiv o argumentare academică profundă, care să acopere toate detaliile tehnice ale proiectului.

Totodată, este important de subliniat că aspectele substanțiale, relevante subiectului, au fost prezentate în cadrul rundelor de discuții, care au fost duse, inclusiv la data de 13.04.2023, în dialogul cu reprezentanții Ministerului Justiției.

<i>Prevederi din proiectul de lege</i>	<i>Propunerea de modificare</i>	<i>Argumentarea propunerii</i>
Art. II. - Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 69–77, art. 113) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: În tot cuprinsul legii, cuvintele „Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor” la forma gramaticală corespunzătoare. În tot cuprinsul legii, cuvintele „Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „Colegiul pentru selecția și evaluarea	Insistăm asupra excluderii sintagmei „selecția și” din denumire.	Reiterăm opinia anterioară că procedura de evaluare înglobează aspecte referitoare la selecția procurorilor. (<i>a se vedea scrisoarea Consiliului Superior al Procurorilor expediată la Ministerul Justiției nr.5/1-01d/23-923 din 12.04.2023</i>)

procurorilor” la forma gramatical corespunzătoare.		
Articolul 23 alineatul (2): litera c) se abrogă; litera f) se abrogă; -----	Sugerăm renunțarea la modificarea ce vizează abrogarea literelor c) și f) din alin.(2) din art.23. ----- Adițional, deși proiectul nu se referă la art.30 din Legea nr.3/2016, noi propunem completarea art.30 cu criteriile de evaluare a performanțelor procurorilor.	Ținând cont de faptul că în nota informativă nu s-a explicat necesitatea unei asemenea intervenții legislative, nu este clar scopul urmărit de către autori prin operarea unei asemenea modificări. ----- Având în vedere că criteriile pentru selecția și cariera procurorilor sunt stabilite de legiuitor la nivel de lege, pentru a asigura previzibilitatea procedurii de evaluare, dar și pentru a respecta o simetrie aferent modului de reglementare a criteriilor aplicate de către noul Colegiu în cadrul procedurii de evaluare, considerăm oportună stabilirea criteriilor de evaluare a performanțelor procurorilor expres în Legea nr.3/2016 și revizuirea normei de la art.30 alin.(2) lit.c). Propunem ca alternativă în cazul excluderii criteriilor aplicate în procedura de selecție: vechimea în funcția de procuror sau în alte funcții prevăzute la art. 20 și activitatea didactică și cea științifică, păstrarea acestora în calitate de criterii de evaluare a performanțelor procurorilor.
La articolul 27¹ alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Interimatul funcției încetează de drept la numirea în funcție a învingătorului	Reformularea alin.(4) în sensul propus de către Procuratura Generală.	Esența propunerii consta în posibilitatea ca Procurorul General, în calitate de sa de manager al instituției Procuraturii, să desemneze unipersonal procurorul care va exercita interimatul unei

concursului organizat de Consiliul Superior al Procurorilor în condițiile art. 24 din prezenta lege. Interimatul funcției nu poate dura mai mult de 6 luni.”		funcții de conducere, fără aprobarea acestuia de către CSP. Pentru a garanta un echilibru și pentru a anticipa perpetuarea unei situații provizorii, perioada pentru care se va dispune un astfel de interimat este fixă - de 6 luni. Acest termen va disciplina derularea și organizarea concursului pentru numirea titularului în funcția respectivă.
Articolul 38: se completează cu literele b²) cu următorul cuprins: b²) nerespectarea regulilor privind confidențialitatea urmăririi penale;	Excluderea lit.b²) din art.38.	Menționăm că atunci când procurorul nu respectă confidențialitatea urmăririi penale acesta este pasibil de tragere la răspundere penală potrivit art.315 din Codul penal.
Articolul 40: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Procurorul poate fi tras la răspundere disciplinară în baza sesizării privind faptele ce pot constitui abateri disciplinare depusă în termen de cel mult 3 ani de la data comiterii abaterii disciplinare.”;	Reformularea redacției propuse pentru alin.(1) din art.40.	Din redacția propusă accentul se pune pe termenul în interiorul căruia poate fi depusă o sesizare disciplinară. Totuși, norma trebuie să instituie un termen previzibil și explicit de prescripție pentru tragerea procurorului la răspundere disciplinară. Redacția din proiect a schimbat semnificația și a inversat situația. Mai mult de atât, nu poate fi limitat dreptul persoanei de depune plângeri pe acțiunile procurorului, acestea pot fi înaintate în considerarea viziunilor solicitantului. Scopul urmărit de legiuitor trebuie să se refere la instituirea unui termen fix de prescripție, în interiorul căruia procurorul poate fi tras la răspundere disciplinară, aceasta fiind, în esență, o garanție pentru statutul funcției.

Articolul 54: se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins: „(3¹) Delegarea se dispune ținând cont de motivele pe care se întemeiază propunerea delegării, specializarea procurorului, situația funcțiilor ocupate, a funcțiilor vacante sau temporar vacante și a celor care urmează a deveni vacante atât la procuratura de la care se solicită delegarea cât și la cea unde se propune delegarea, datele statistice din ultimele 12 luni privind volumul de lucru și încărcătura efectivă pe procuror.”	Reformularea redacției pentru alin.(3¹), pentru a reglementa expres condiția admisibilității procurorului pentru delegare.	Reiterăm opinia expusă anterior că redacția actuală nu reflectă scopul urmărit al modificării și anume ca procurorul delegat să corespundă criteriilor de numire pentru funcția dată, dacă aceasta reprezintă promovare în raport cu cea deținută. Pentru exemplificare notăm că legea trebuie să specifice clar și explicit că atunci când un procuror din procuratura teritorială este delegat la o procuratură specializată sau la Procuratura Generală, el trebuie să corespundă condițiilor pentru numirea în funcție. A se vedea legislația din România, art.57 alin.(8) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în care se conțin prevederi concrete în acest sens.
Articolul 54: alineatul (7) va avea următorul cuprins: „(7) La expirarea termenului pentru care a fost detașat, procurorul preia funcția deținută anterior până la detașare sau, cu consimțământul său, i se oferă o altă funcție de procuror vacantă ori echivalentă cu cea deținută până la detașare, cu condiția că corespunde cerințelor pentru funcția vacantă și că aceasta nu constituie o promovare în raport cu funcția deținută până la detașare.”	Propunem ca pentru încheierea detașării procurorului la finalul mandatului de membru al Consiliului Superior al Procurorilor să existe norme speciale de reglementare. Respectiv, propunem să se revină la norma promovată de proiectul anterior (art.76 alin.(4)) și să fie păstrată redacția propusă pentru aceasta, pe care, de fapt, Consiliul Superior al Procurorilor a susținut-o și nu este clar raționamentul excluderii acesteia	A fost neîntemeiat exclusă inițiativa anterioară de completare a art.76 cu alin.(4) din redacția inițială a proiectului, nefiind argumentată o asemenea soluție. Menționăm că în poziția exprimată anterior membrii Consiliului Superior al Procurorilor au susținut existența unei astfel de prevederi. Respectiv, în varianta actuală rezultă că la finisarea mandatului în privința membrilor Consiliului Superior al Procurorilor se aplică prevederile generale din alin.(7) din art.54. Această situație este problematică din mai multe puncte de vedere și anume:

		- Întâi de toate, prin existența prevederilor specifice, aplicabile doar membrilor Consiliului Superior al Procurorilor se asigură garanții ferme pentru susținerea independenței acestora. Este necesar de subliniat că mandatul Consiliului Superior al Procurorilor este de nivel constituțional, fapt care implică, <i>per se</i>, garanții care să fie stabilite de lege și, reieșind din realitățile juridice și factologice ale Republicii Moldova, să ofere protecția necesară împotriva arbitrariului. - Prevederile generează mai multe probleme, operând, spre exemplu, cu cuvântul „preia” ceea ce nu este specific limbajului juridic utilizat de legiuitor, or potrivit prevederilor constituționale, procurorii sunt „numiți” în funcție. - Prevederile nu rezolvă situația privind funcția în care revine membrul Consiliului Superior al Procurorilor dacă până la acest mandat a deținut funcție de conducere. - Mecanismul instituit este funcțional doar la modul teoretic, deoarece el nu are aplicabilitate practică, or nu există un mecanism paralel, care să asigure că funcția pe care a deținut-o procurorul până la detașare o să fie efectiv liberă pentru ca acesta să o ocupe la încheierea mandatului. Rezultă că, posibilitatea ca procurorul să revină în funcția deținută anterior este iluzorie și, în consecință, există o
--	--	---

		probabilitate foarte mare ca garanțiile pe care le oferă să nu fie aplicate efectiv. Totodată, niciodată nu o să fie îndeplinită condiția ca un membru al Consiliului Superior al Procurorilor să corespundă cerințelor pentru funcția vacantă la care ar putea aspira după finisarea mandatului, deoarece în perioada mandatului de 6 ani nu este supus procedurii de evaluare a performanțelor procurorilor și, respectiv, nu poate fi inclus în Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante. - Nu este corespunzător ca pentru membrii Consiliului Superior al Procurorilor să existe restricția imposibilității numirii într-o funcție care constituie o promovare în raport cu funcția deținută până la detașare. Spre exemplu, în condițiile actuale ale legii rezultă că un procuror-șef sau un adjunct al acestuia de orice nivel, după încheierea mandatului poate să fie numit într-o funcție de procuror în Procuratura Generală (or asemenea proceduri se și întâmplă în practică), dacă aceasta este liberă, iar un procuror-membru al Consiliului – nu are această posibilitate, ceea ce creează o disproporție și o discriminare în raport cu semnificația mandatului pe care îl dețin membrii-procurori. - Posibilitatea revenirii în funcția deținută anterior trebuie să reprezinte pentru membrii Consiliului Superior al Procurorilor doar garanția
--	--	--

		minimă la care ei pot să aspire, iar posibilitatea ca ei să fie numiți la o procuratură specializată sau la Procuratura Generală nu poate fi apreciată drept disproporționată, ținând cont de ponderea și necesitatea ca ei să fie cu adevărat independenți pe parcursul exercitării mandatului.
Articolul 89¹ Inspekția procurorilor (1) Inspekția procurorilor dispune de autonomie funcțională și este constituită din 9 inspeciori.	Expunerea alin.(1) în următoarea redacție „Inspekția procurorilor este subdiviziune a Consiliului Superior al Procurorilor, dispune de autonomie funcțională și este constituită din 9 inspeciori.”	Completarea propusă vine să clarifice situația per ansamblu cu referire la Inspekția procurorilor.
Articolul 89¹ (12) Activitatea inspeciorului este supusă evaluării odată la 2 ani de către Consiliul Superior al Procurorilor. Procedura și criteriile de evaluare sunt stabilite prin regulament.	Completarea prevederilor art.89¹ cu sancțiunile în cazul nepromovării evaluării.	Dispozițiile legale trebuie să fie previzibile și transparente, astfel încât inspeciorul să-și poată adapta comportamentul prevederilor legale.
Art. V. (4) Procedurile de evaluare a procurorilor aflate în derulare la momentul intrării în vigoare a prezentei legi se suspendă, și urmează a fi reluate de noua componență a Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor.	Propunem revizuirea prevederilor alin.(4).	În cazul suspendării tuturor procedurilor de evaluare aflate în derulare la momentul intrării în vigoare a prezentei legi, ar rezulta suspendarea, prin efectul ricoșeu, a tuturor concursurilor anunțate pentru promovare și nu doar la funcția de procuror-șef, dar și la funcția de procuror în procuraturile specializate pentru cel puțin 5-6 luni, circumstanțe care trebuie luate în calcul la reglementarea situațiilor în speță, pentru că ar putea genera blocaje instituționale grave

Art. V. (5) Candidații care până la intrarea în vigoare a prezentei legi au depus dosarele pentru participare la concursurile pentru ocuparea funcțiilor vacante de membru al Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor urmează să confirme în scris, în termen de 5 zile disponibilitatea de a participa la concursul prevăzut la alin. (6) lit. a).	Revizuirea sau concretizarea trimiterii la alin.(6) lit.a)	Alin.(5) prevede că „...în termen de 5 zile disponibilitatea de a participa la concursul prevăzut la alin. (6) lit. a).”, însă nu este clară referința, or alineatul (6) nu are subdiviziuni numerotate cu litere.
Art. V. (7) Consiliul Superior al Procurorilor: a) în termen de 5 zile de la data publicării a prezentei legi va anunța concursul pentru ocuparea funcțiilor de membru în Colegiu; b) în termen de 5 zile de la data publicării a prezentei legi va convoca Adunarea Generală a Procurorilor pentru alegerea membrilor Colegiului; c) în termen de 5 zile de la data publicării a prezentei legi va organiza concursul pentru numirea în funcție a inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor; d) în termen de 1 lună de la data publicării prezentei legi va adopta actele normative prevăzute de prezenta lege și va aduce actele sale normative în	Reconsiderarea termenelor stabilite în alin.(7).	Termenele prevăzute la alin.(7) se contrazic între ele și generează imposibilitatea obiectivă ca ele să fie aplicate în paralel, încât să se asigure consecutivitatea și consecvența măsurilor stabilite. Aceste aspecte au fost exprimate în concret în cadrul discuțiilor din 13.04.2023 și se susține valabilitatea argumentelor prezentate.

concordanță cu aceasta; e) va transmite spre examinare Comisiei de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, create prin Legea nr. 26/2022 dosarele tuturor candidaților la funcția de membru al Colegiului;		
Art. V. (8) Modificările de la art. 69 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură intră în vigoare la alegerea a cel puțin 2/3 din membrii Consiliului Superior al Procurorilor în condițiile Legii nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.	Excluderea alin.(8).	Conținutul este confuz și neclar, iar ținând cont că este o prevedere procedurală, care trebuie aplicată din momentul adoptării, așa cum s-a întâmplat în cazul precedentelor modificări ale Legii nr.3/2016 ce vizau componența CSP, ce intrau în vigoare imediat după publicare ¹ , nu este clar raționamentul schimbării opțiunii legiuitorului și includerii unei asemenea dispoziții aferent componenței CSP. La moment, nici ipotetic, nefuncționalitatea CSP nu poate fi reținută ca un argument, deoarece chiar dacă membrii de drept nu vor mai participa la ședințele CSP, acest fapt nu blochează, în actuala componență, activitatea CSP. Recurgerea la o altă soluție pentru această situație denotă, cel puțin, duble standarde.
Art. V. 11) Procurorul Generală în termen de	Textul alin.(11) trebuie reconsiderat.	Redacția propusă creează dificultate exagerată și nu

¹ Legea nr.128/2019 pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură; Legea nr.102/2021 pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură; Legea nr.280/2022 pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură

5 zile de la data publicării prezentei legi va iniția procedura de preavizare a inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor în corespundere cu prevederile Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și ale legislației muncii.		corespunde prevederilor legislației muncii. Se impune să fie fixat un termen (spre exemplu: 1 iunie 2023, 1 iulie 2023, etc.) de la care își începe activitatea Inspecția procurorilor în raport cu care să poată fi clarificate raporturile juridice de muncă actuale, iar CSP să adopte regulamentele corespunzătoare și să desfășoare concursul.
Art. V. (12) Procedurile disciplinare aflate în derulare la data intrării în vigoare a prezentei legi se suspendă, și urmează a fi reluate de noua componentă a Inspecției procurorilor.	Revizuirea redacției propuse pentru alin.(12) astfel încât să fie clar stabilit că se suspendă doar procedurile disciplinare aflate pe rolul Inspecției procurorilor, nu și cele pe care le examinează Colegiul de disciplină și etică sau, după caz, Consiliul Superior al Procurorilor.	Din redacția alin.(12), care este de o formulare generală, deducem că vor fi suspendate procedurile disciplinare în ansamblul lor aflate la orice etapă (chiar și pe rolul Colegiului de disciplină și etică, Consiliului Superior al Procurorilor), pe când ar fi rațională suspendarea doar a procedurilor disciplinare aflate pe rolul Inspecției procurorilor.

Cu respect,

**Membrii Consiliului Superior
al Procurorilor, procurori detașați**

Inga FURTUNĂ

Eduard VARZAR

Andrei ROȘCA

Constantin ȘUȘU

Angela MOTUZOC